

**Clavis Aurea Thesauri Partheno-Carmelitici, Sive
Dissertatio Historico-Theologica, Referans atque
Exponens Antiquitatem & originem, confirmationem ac
propagationem, beneficia ac privilegia, gratias & ...**

Paulus <Ab Omnibus Sanctis>

Viennæ Austriæ, 1669

XI. Confirmatur Sabbatinum privilegium argumento à similibi, & exemplis
deducto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64293)

CAPUT XI.

Confirmatur Sabbat. privilegium argumento à simili
& exemplis deducto.

AMETSI cuncta, quæ hactenus & in superioribus Capitibus ad stabiliendum Sabbatini Privilegij veritatem diximus, ejus videantur esse ponderis ac momenti, ut lectorem, universis sublatis difficultatibus in præsentī negotio convincere, & haud ægrè, imò vel reluctantem, ad Apostolicis de Sabbatino nostro privilegio decretis assentiendum inducere valeant, unum nihilominus, quod silentio involvendum non est, nec extræ præfens propositum videtur, restat argumentum à simili & exemplis deductum non spernendi roboris ac firmamenti, quo agmen rationum quibus Sabbatinum vindicatur & asseritur beneficium, claudemus, ne longiùs excurrendo fiamus prolixiores.

S. Anselmus Tom. 3. in *Elucidario* affirmat animabus in ultricibus flammis hærentibus apparere Angelos, cælestesq; quos in hac vita coluerunt, easq; solari &c. *Apparent eis, inquit, Angeli, vel alij Sancti, in quorum honorem aliquid egerunt in hac vita, & aut auram, aut suavem odorem, aut aliquod solamen impendunt, usq; dum liberati introibunt illam aulam, quæ non recipit ullam maculam.*] Quantomagis misericordiæ Mater (infert exindè Laurentius Chrysogonus) fidelium suorum clientulorum animabus, dum igneis illis obscurisq; detinentur ergastulis, sese identidem spectandam exhibebit, suaq; luce clarissima, velut aurora tenebras illas irradiabit, ardores illos pietatis rore mitigabit, vultusq; sui serenissimi aurâ, favonijq; incendia illa temperantibus affabit benignissimè, odoreq; unguentorum suorum suavissimè recreabit, cælestibusq; explens solatijs refocillabit.]

VERUM juvat ipsam de his differentem audire DEIPARAM: *Sum Mater, ait apud S. Brigittâ, lib. 4. Revelat. cap. 138. omnium, qui sunt in purgatorio, quia omnes pœna, quæ debentur purgandis pro peccatis suis in qualibet hora propter preces meas quodammodo mitigantur. Ita placet DEO, ut aliqua ex his pœnis, quæ debentur eis de rigore Justitiæ Divinæ, minuantur. Et rursus lib. 6. revelat. cap. 10. Nulla pœna est in purgatorij igne, quæ propter me non erit remissior & lenior ad ferendum quam aliter esset. Et ipse Christus Dominus*

Cc 3

I 41.

Tomo 3. in
Elucid.

Angeli,
aliq; Cæ-
lestes sibi
devotis
animabus
in purgato-
rio appa-
rent, easq;
solantur.
1. part.
mundi Ma-
risini disc.
11. n. 148.

I 42.

Propter
preces
Deiparæ
qualibet
hora quo-
dammodò
mitigantur
pœnæ ani-
marum
purgatorij.

lib. 1.

Quare MARI-
RIA bona
fit anima-
bus purgat?

Tom. 3.
serm. 3.
art. 2.
Cap. 3.

Serm. 2.
Pentecost.

Qua ratio-
ne illam
omnes re-
spiciant?
Super Can-
onica.

In Magnif.
lib. 2. cap.
22. dub. 7.
Lib. de sta-
tu anim.

cap. 2.
Plus intulit
in Ecclesie
Theſaurum
quam San-
cti omnes
ſimul ſumpti.
Innumeros
purgatorio
eripit.

143.

lib. 1. revelat. ejusdem S. Brigitt. cap. 16. appellat Matrem suam con-
solationem eorum, qui sunt in purgatorio. S. Vincentius Ferrerius sermo
2. de Nativit. B. Virg. ait: MARIAM bonam existentibus in purgatorio, quia pro
eam habent suffragium. & S. Bernardinus Senens. sermo. de SS. Nominibus
MARIÆ expendens verba illa Eccli. 24. in fluctibus maris ambulavi, & c.
cit: in regno etiam purgatorij Dominium tenet. Pena siquidem purgatorij
dicitur, fluctus, quia transitoria est, sed additur, maris; quia nimirum amara
est: & ab hiis tormentis liberat B. Virgo maxime devotos suos, & hoc est, quod
ait: in fluctibus maris ambulavi, scilicet visitans & subveniens necessitati-
bus; & tormentis devotorum meorum, imò & omnium qui ibi existunt, quod
liberis ejus sunt, cum sint filij gratie, & in gratia confirmati, atque de gloria certifi-
cati. Bernardino consonat Bernardus: Ad MARIAM, inquit, sicut ad
medium, sicut ad arcam DEI, sicut ad rerum causam, sicut ad negotium lega-
lorum respiciunt, & qui in celis habitant, & qui in inferno, & qui nos prece-
serunt, & nos qui sumus, & qui sequentur, & nati natorum, & qui nascuntur
ab illis. Illi, qui sunt in celis, ut resarciantur: qui in inferno (id est purga-
torio) ut eripiantur: qui precesserunt, ut Propheta fideles inveniantur, qui
sequuntur, ut glorificentur. Id ipsum compendiosius ex S. Bernardino
petit Hugo Cardinalis: Ad MARIAM respiciunt & qui habitant in celo, &
qui degunt in inferno, id est purgatorio, & qui habitant in mundo. Primum
ut resarciantur: secundi, ut eripiantur, tertij, ut liberentur. His suffrage-
tur Rutilius Benzonus Episc. Lauretan. Qui in purgatorio degunt ma-
ximam spem in intercessione B. Virg. ad Filium ad quamprimum terminantur
supplicia habere, nemo dubitare potest. Et ut mittam alios multos, Maxima
Roana: Certum est de sanctis prodesse orationes Sanctorum, maxime SS. B. V.
Genitricis, que potissimam partem in Theſauro Ecclesie intulit, per opera pre-
stantissima vite tam diuturne, nec proprio usu immunatam, cum nulla equivo-
citate satisfactione ipsa egerit. Quare dicunt Doctores plus ab ea illatum in Theſauro
Ecclesie, quam per omnes sanctos collectim acceptos. Et verò non infrequenter
à personis in ecclasi constitutis, visa est in purgatorium ingredi, & in calum
cere animas innumeras.

INNUMERA produci possent exempla, quibus luculentur
tradita prefatorum Doctorum, de pietate potestateque DEIPARÆ
in eximendis pijs Manibus ultricibus flammis, doctrina confirmat
tur, verum nunc pauca paucis insinuasse solum sufficiat. Primum re-
censet hæc verbis Cantipratanus. [Novi Canonicum nostri Ordo-
nis D.

nis D. Joanni Evangelistæ apprimè devotum: post hujus obitum vidit alius ejusdem Ordinis S. Joannem ad B. Virg. accedentem, & præmissa debita reverentia dicentem: *Dominus, anima amici nostri sustinet gravia in purgatorio tormenta: eam obsecro, & eam liberemus.* Exaudivit preces pientissima misericordix Mater, & una cum D. Joanne descendens prædictam animam è flammis ereptam in cælum deduxit.]

Alterum recenset P. Ferdinandus de Castilio de quodam defuncto Ordin. Prædicatorum, cujus animam vidit Robaldus ejusdem Ordin. præbyter, dum ad aram eidem Virgini sacram celebraret, è piacularibus flammis ulnis beatiss. Virginis gestari, atq; in cælum deferri. O admiranda serenissimæ Cælorum Reginx ergà sibi devotas animas dignatio!

Tertium, refert Valerius Venetus in suo *Prato florido*, de filia Philippo Francorum Regis, Brabantix Duce: quæ cum gravi morbo affixa lecto detineretur, rogavit S. Ludgardè Virgini. per litteras, ut pro se dominum deprecaretur: quod charitatis officium, dum S. Virgo obiret, percepit à Domino propediem Ducissæ ex hac vita emigrandum esse: quare eam monuit, ut ad piam mortem sese sacramentis ritè muniret. Paruit illa, paucisq; diebus exactis, armis cælestibus instructa, cum morte feliciter confixit, animamq; suo reddidit Creatori. Tandem post obitum B. Ludgardi se conspiciendam obijciens indicavit, quàm brevi expiatorijs flammis fuerit *DEIPARÆ* Virgini. ope exempta, ob varia pietatis officia eidem SS. Virg. in vita exhibita: cum aliàs annis aliquot ob leneas quarundam culpæ maculas, nondum ritè expiatis in pænis illis ei fuisset commorandum. Adjecit præterea, neminem mala morte, & absq; confessione mori posse, qui se clientelæ, patrociniòq; matris misericordix addixerit.

Quartum, (ut è plurimis, quæ nostra accidere ætate unum saltem addam) suppeditat Reverendiss. D. Joann. Caramuel *lib. 7. vite nostri Ven. P. Dominici à IESU MARIA, cap. 6. pag. 542.* referens, post celebratum, jussu *DEIPARÆ*, ab eodem Ven. P. Dominico missæ sacrificium, pro anima defuncti Bavariæ Ducis Wilhelmi V. in purgatorio detenta, apparuisse eidem Patri Sereniss. Virgini. dicti Ducis animam, jam gloriosam, secum ad empyreum conducendo. Fuit hic Dux Wilhelmus parens Sereniss. Maximiliani Electoris Bavariæ, Principis nostro ævo totoq; orbe celeberrimi ac laudatissimi.

Lib. 2.
apert. cap.
53. §. 12.

1. Pars.
hist. 8. De-
min. lib. 2.
cap. 14.

Part. 2. lib.
3. cap. 109.

Ducissæ
Brabantix
anni ali-
quot pur-
gatorij
condonan-
tur ob D.
Virgini. in
vita exhi-
bita obse-
quia.
Non potest
malè mori
D. Virgini
Clieus.

Deipara
liberatè
purgatorie
animam
Guilhelmi
V. Bavariæ
Ducis.

*Imaginem
hanc inquit
D.V. ad V.
P. Domi-
nicum) ani-
mo sincero
venerantes
gratias do-
nabuntur
dicuntur*

*Et se pro a-
nimabus de-
tentis in
purgatorio
oraverint,
efficaci pa-
trocinio in-
tercedam.*

I 44.

Quibus po-
tissimum
diebus Dei-
para ani-
mabus in
purgatorio
succurrat?

Pie credi-
tur in As-
sumpt. D.
V. evacua-
tum fuisse
purgato-
rium.

*Deipara
moriens
petijt, ob-
tinuitque*

Animadvertendum hic quoq; est obiter, quod loco cit. idem tra-
dit D. Caramuel: promississe DEIPARAM V. efficacis patrocinium
pro animabus in expiatorijs ignibus laborantibus, quandam suam
imaginem, cujus *ibid.* admiranda commemorat, pie venerantibus, a-
colentibus. Extat prodigiosa hæc SS. Virginis imago Viennæ As-
strix, in templo Carmel. Discalc. non paucis prodigijs celebri-
quorum nonnulla apud præfatum Authorem, legi poterunt.

LICET autem clementissima Cælorum Regina, quolibet pro-
tempore, parata sit ad misericordiam, opemq; suam pijs Manibus
in acerbissimis illis cruciatibus constitutis, propitiùs impertientibus
sunt nihilominus quædam tempora, quibus peculiari quadam ratione
pietatis suæ viscera ipsi complacuit referare.

Hæc verò, quantum ex Authoribus fide dignissimis, collige-
libet, sunt dies Virgineæ in cælum Assumptionis, dies Domini
Nativitatis, ac gloriosissimæ Resurrectionis.

Et imprimis quod attinet ad triumphalis DEIPARÆ in cælo
Assumptionis, quo Domina & Imperatrix cæli ac terræ constituta
Angelorum hominumq; Regina coronata est, atq; in lætitiæ signum
aperiti sunt purgatorij carceres, ac soluta vincula ibidem captivorum
ut indicat Joan. Gerson *Tract. 4. in Magnif.* his verbis: *Non est in-
credibile Christum fuisse, cujus currus erat decem millibus multiplex per Angeli-
cens secum multam ex purgatorio captivitatem, ob honorem novæ coronationis
illius, quæ Regina est misericordie &c.* Et Franciscus Mayronius, Doctor
illuminatus, serm. de Assumpt. asserit, DEIPARAM in gloria
sua ad cælum profectio, quam plurimarum animarum e purgato-
rijs ergastulis à dilectissimo Filio suo impetrasse exemptionem: ac re-
quis, quæ ibidem remansere (Si tamen aliqua relicta fuere) ipsius
intercessione mitigatas fuisse pœnas. Amplius & apertius dicit idem
Paulinus Tom. 2. de Sanctis, serm. 45. *pie creditur*, inquit, *DEI para-
legio in Virg. Assumptione evacuatum fuisse purgatorium: dum enim Præ-
coronatur, aperiuntur carceres, quanto magis in coronatione DEIPARÆ
Pijissimus Bernardinus de Bultis part. 2. Marial. serm. 1. de Assumpt. asserit
mat inter cæteros favores, quos SS. Virgo migratura ex hac vita
petijt, obtinuitq; à Filio, hanc fuisse, ut omnes, qui erant in purgato-
torio à pœnis in suo obitu eriperet. Vide sis nost. Joseph à JESU
MARIA lib. 5. de vita & excellentijs SS. Virg. cap. 21. num. 4. Chry-
gostomus*

gon. loc. *supracit.* num. 153. *Novarinum lib. 4. umbrae Virginiae num. 786.* ubi hæc inter alia habet: [Ferunt bonæ notæ Authores, Virginem morituram & in cælum ituram à Filio hoc petijisse, ut omnes animas, quæ in purgatorio detinebantur, secum ad gloriam deducere posset: quod ipsam obtinuisse dubium non est. Illud hic addiderim (ait idem Novarinus) non ea tantum vice, qua assumpta in cælum est, animarum liberationem obrinuisse; sed quotiescunq; hæc eadem solemnitas singulis annis vertentibus celebratur, adeò ut in ejusdem Virginis gratiam maximus animarum numerus, quæ purgatorijs cruciatibus torquentur, ab illis pænis liberetur.] Facit ad hoc, id quod narrat B. Petrus Damian. *lib. 3. Epist. 10.* & contigit Romæ, paucis antequam id litteris mandaret annis. Mulier quædam Marozia dicta, & jam ab uno defuncta anno, apparuit in nocte Assumptionis DEIPARÆ Virgin. in Basilica B. MARIÆ in Capitolio constituta commatri suæ, eiq; dixit, se usq; ad illud tempus graves in purgatorio pænas sustinuisse, sed DEI Genitricis patrocinio illa eadem nocte à purgatorio fuisse liberatam: addiditq; tantam animarum multitudinem per ejusdem Virgin. interventionem fuisse de locis pænalibus ereptam, ut numerum totius Romanæ plebis excedat; & cum mulier quam alloquebatur Marozia ambigeret, nec fidem adhiberet, subjunxit: *Vi experiaris, inquit, pro certo verum esse, quod loquor, scias te transacto hoc anno in eadem festivitate morituram.* Et rei exitus apparitionis ac revelationis veritatem comprobavit; nam elapso anno illo ipso die illa defuncta est. Quod B. hic Pater de DEIPARÆ Assumptionis solemnitate affirmat, alij non pauci, è quibus præfati PP. Novarinus & Chryzogonus ac Joannes Nierenbergius in *Throphaeis Marianis lib. 6. cap. 137.* ad alias ejusdem SS. Virginis festivitates transferunt. Censent quippè in Virginis Matris honorem ac gaudij cumulum cedere, in quocunq; ejus festo plures ab ultricibus piacularibusq; flammis eximi animas. Imò ipse Chryzogonus *lib. cit. disc. 17. num. 78.* idipsum sentit & asserit de quolibet Sabbato, eidem SS. Virgini ab Ecclesia dicato.

Quod etiam in die quo DEI Filium humana carne vestitum huic luci edidit, ac Dominicæ Resurrectionis, pientissima misericordiae Parens solita sit, luctuosos illos purgatorij carceres invisere, inibiq; detentas animas solari atq; permultas in cælum deducere, probant

D d

à filio ut omnes, qui erat in purgatorio liberarentur.

Quot annis in festo Assumptionis D. V. in maximo numero animæ è purgatorio liberantur

Idem quodammodo sentiunt alij de cæteris ejusdem D. V. Festis: ac quidam etiam de Sabbato.

145+

Nec minus
præstat. in
nocte Do-
minicæ Na-
tivitatis ac
Resurrecti-
onis.

probant inter alios mox memorati Novarinus & Chryfogonus *loc. se-
pra cit. ex Dionysio Carthusiano Serm. de Assumpt.* Duo socij erant, *ter-
ba sunt Dionysij*, se invicem valde amantes, quorum unus circa festum
omnium Sanctorum defunctus est: alter verò continuis fletibus se ab-
fligens, nihil pro defuncto orabat, cui post festum Nativitatis Chri-
sti defunctus apparuit dicens: Nihil mihi profuisti solum plorand-
(quasi impropere fletum) Ecce, inquit, beatiss. V. MARIA singulis
annis in Festo Nativitatis Christi ad purgatorij loca cum multitudi-
Angelorum descendit, & multas inde animas eripit, quoniam in no-
cte solemnitate illius Christum Regem gloriæ peperit. Cumq; in pro-
xima Nativitatis Christi solemnitate descenderet, & multas eriperet
animas, sperabam quod precibus tuis fuisset me etiam educutura, sed
non fecit. Verùm quoniam proxima nocte Dominicæ Resurrectionis
solet descendere ad purgatorium pro educatione animarum, eo quod
Christus nocte illa sanctos de lybno eduxit: rogo ne cesses pro me
cum lachrymis rogare, ut me illa nocte dignetur eripere. Et in hoc
scias te exauditum si tibi ultrà non apparuero. Et quia defunctus illi
ad viventem non redijt, creditur per Virginem gloriosam nocte illa
ereptus.

146.

Deipara
cohortatur
vivos ad
pietatem
erga de-
functos.

Nec satis fuit misericordissimæ Cælorum Reginæ pios ho-
nes in purgatorij ergastulis detentos proprijs meritis suffragijsque
eximere: verum ut manifestius omnibus pateret effusissima lux
eos benevolentia ac beneficentia, voluit non semel suos adhuc in hac
vita degentes amicos studiosè admonere, ut suis precibus, satisfaci-
onibus atque pijs operibus, ijsdem succurrerent: cujus rei non pau-
ca possent exempla produci, at unius solum hic meminisse sufficiat.
ex supradicto D. Michaeli Baptista de La Nuza in vita Ven. M. Fran-
cisce à S. S. Sacramento. Ubi *lib. 1. cap. 16. n. 5. & lib. 2. cap. 12. num.
12. & seqq. ac lib. 3. cap. 8. num. 20.* recenset, DEIPARAM in com-
mitatu complurium Cœlitum huic Virgini frequenter apparuisse, ut
que, inter alia efficaciter cohortatam fuisse, ad constanter profegere
dam, cui mirificè addicta erat, erga pios Manes pietatem; sibi enim
Filioque suo hanc admodum placere, longeque acceptissimam esse. Licet
his inferre.

Si hæc, quæ supra indicavimus, pietatis viscera, serenissima
Virgo communiter & universim Christi Fidelibus exhibeat, quæ non
exhibet

exhibebit & præstabit suis Fratribus ac Confratribus, tot sibi titulis, ut in superioribus non semel vidimus, conjunctis, consecratis, ac confederatis: qui minimè contenti communi vulgarique illiuscultu atque obsequijs, sed speciali excelsiorique, toto eam vitæ decursu prosequuntur; qualis est singularis observatio castitatis, quotidiana recitatio Divini aut Mariani officij, apocreas sive abstinentia perpetua à carnibus feria I V. & sabbato hisque similia, de quibus infra in 6. hujus operis parte agemus;

Quis eredit piissimam matrem suæ misericordiæ viscera erga suos proprios obserare Confratres, tot sibi modis devinctos ac devotos, quæ alienis tam effusa referat benignitate? quis eredit fidelissimam Virginem, contra promissionis suæ, contractusque initi rationem ac pactum, posse permittere, ut Sodales sui, præstita jam ex sua parte imposita veluti fœderis contracti conditione, diutius & ultra factam ipsis sponsonem, ultricibus in flammis hæreant ac torqueantur? imò quis non eredit, eos ab illa sabbato ab eorum decessu, aut quantocius, è pœnis eripiendos? cum constet ex Ecclesiasticis authenticisque Historijs, quas hic, ut consulam brevitati, referre omittam, nonnullos alias obnoxios, ejusdem intercessione ab illis fuisse servatos omnino immunes.

Legendus in eandem sententiam, qui piissimè ac luculenter de hoc disseruit argumento, R. P. Laurentius Chryfognus 1. part. *Mundi Mariani disc.* 17. num. 78. ubi hisce verbis suum obsignat discursum. [Si illa erga eos, qui non tam arcto Sodalitiorum fœdere, sese ei adstrinxerunt, adeo effusam bonitatem ostendit, quid facturam putamus ijs, qui in hac Carmelitana SCAPULARIS Congregatione vitæ puritate, & Sacramentorum frequentatione, virtutes ejus imitantes, ei deserviunt] ac quibusdam interpositis prosequitur. [Si ergo hi viri sancti (recensuerat nonnullos devotione in pios Manes illustres,) tanto cum pietatis ac commiserationis affectu animas particularibus illis ignibus cruciatas, ut ab eis eriperentur, profecuti sunt: quid nobis sanctam Sanctorum omnium Reginam, ipsam optimam, optimi, maximi que DEI Matrem, Matrem ipsius misericordiæ, cujus viscera semel quidem misericordia fœta, nunquam tamen effœta sunt, facturam arbitramur, pro suis devotis servis, clientulis, amicis, filijsq; qui ipsi tam fideliter, tanta cum animi puritate, in hisce Sodalitijs
D d 2
ipius

ipsius, quale est inter cœtera Carmelitanum hoc, de quo hætenus deserviunt.

Fecit certè hætenus, & imposterum faciet, pro infinita illa propemodum, qua pollet pietate ac charitate super omnem humanam Angelicamque naturam; charitate inquam illa, quam sanè nulla creata mens capere, nulla lingua effari valet. Libuit hæc paulò diffusius explicare, ut ij, qui contra Sodalitium hoc sacri SCAPULARII in venerabili Carmelitano Ordine erectum, Privilegiumq; illud Sabbatinum liberiùs obloqui consueverunt, ad cor revertantur, & veradeo pias, adeo rationi consonas, à tot summis Pontificibus confirmatas, dente theonino arrodere, Momique sublato supercilio capere imposterum erubescant.] Hætenus ille.

C A P U T XII.

*Qua certitudine credendum sit animas Confratrum
B. V. Sc. è purgatorio liberari ratione privilegij
Bulle Sabbatinæ.*

I 47.

U M jam satis superque, in superioribus veritas ac certitudo Sabbatini privilegij asserta & stabilita esse videtur, restat, ut declaremus, quæ & quanta sit certitudo illius. Quod priusquam præstemus paucis insinuandum est, quid sit dubium, quid opinio, quid fides, quid certitudo, &c. *habentur* juxta doctrinam S. Thomæ est *contrariarum rationum equalitas*. Unde homo propriè dubitat de aliquo, quando habet rationes ad utramque partem æqualiter, aut quasi æqualiter moventes; ita ut non amplius in unam, quam in alteram moveatur, aut inclinetur. Alij dicunt dubium esse, quando quis neque assentitur, neque dissentit, in neutram partem inclinans, sed velut in æquilibrio hæret.

Quid Opinio?

*in 3. dist. 7.
q. 5. art. 4.
2. 2. q. 2.
art. 1.*

Quid sit dubium?

*1. p. q. 19.
art. 9. ad 4.
2. 2. q. 2.
art. 1.*

Opinio secundum eundem Angelicum Doctorem, est actus intellectus, qui fertur in unam partem contradictionis, cum formidine alterius, in quo differt à dubio, quod opinans assentitur & determinatè adhaeret uni parti, licet cum formidine alterius; dubitans vero neutri, & quia hæc adhæsiō est cum formidine, potest objectum opinionis se habere, & consequenter non repugnat illi falsum subesse.

F I D E S